

ลีลาวดีขาว

APOCYNACEAE

Plumeria obtusa L.

ชื่อท้องถิ่น ลีลาวดีขาว

สกุล *Plumeria* มีมากกว่า 21 ชนิด เท่าที่ตรวจพบสายพันธุ์มีมากกว่าร้อยสายพันธุ์ *Plumeria* หลายสายพันธุ์จะมียาง คล้ายกับสายพันธุ์อื่น ๆ ในวงศ์ตีนเป็ด Apocynaceae ซึ่งประกอบไปด้วยสารพิษและทำให้ระคายเคืองต่อตาและผิวหนัง ในหลายสายพันธุ์มีลักษณะของใบและการเรียงตัวของเนื้อเยื่อใบที่แตกต่างกัน ใบของสายพันธุ์ *Plumeria alba* จะเรียวและแหลม ในขณะที่สายพันธุ์ *Plumeria pudica* มีรูปร่างยาวและมันวาว สีเขียวเข้ม และในสายพันธุ์ *Plumeria pudica* ใบอ่อนจนถึงใบแก่มีสีเทากันตลอดจนร่วง ส่วนในสายพันธุ์ที่ดอกและใบไม่ร่วงแม้ในฤดูหนาวคือสายพันธุ์ *Plumeria obtusa* หรือรู้จักกันอย่างเป็นทางการคือลีลาวดีสิงคโปร์ ซึ่งมีต้นกำเนิดจากอเมริกากลาง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ลำต้น ไม้พุ่ม ลำต้นสูงประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร เส้นรอบวงประมาณ 5-15 เซนติเมตร ลำต้นมีสีน้ำตาล ผิวลำต้นขรุขระ ใบ ใบเดี่ยว การเรียงตัวของเส้นใบร่างแหแบบขนนก ใบรูปขอบขนาน ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ เนื้อใบมีลักษณะคล้ายแผ่นหนัง ใบเรียงแบบตรงข้ามสลับตั้งฉาก ด้านบนแผ่นใบเกลี้ยง สีด้านบนแผ่นใบมีสีเขียวเข้ม ท้องใบมีสีเขียว ใบอ่อนมีสีเขียว ใบแก่มีสีเหลือง ใบมีขนาดกว้างประมาณ 1-2.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 2-4 เซนติเมตร ดอก ดอกช่อซี่ร่ม กลีบดอกในตาดอกเรียงจรดกัน มีสมมาตรรัศมี วงกลีบดอกเชื่อมติดกันแบบรูปเข็ม กลีบดอกสีแดง มีกลีบดอก 5 กลีบ มีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ มีเกสรตัวผู้ 5 อัน มีเกสรตัวเมีย 1 อัน ผล ผลกลม ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีดำ การขยายพันธุ์ การปักชำ การตอนกิ่ง

ประโยชน์ ดอกแก้โรคตาแดง, ใบฆ่าพยาธิไม้ประดับ

ต้นเข็ม

RUBIACEAE

Ixora chinensis lamk.

ชื่อท้องถิ่น เข็ม

ลักษณะ เป็นพรรณไม้ยืนต้นมีพุ่มขนาดเล็กจนถึงขนาดกลางขนาดลำต้นมีความสูงประมาณ 3-5 เมตร ลำต้นเป็นต้นเดี่ยวหรือแตกกอแผ่สาขาออกไปเป็นต้นต้นเล็กกลมขนาดเส้นรอบวงประมาณ 4-10 เซนติเมตร ลำต้นเรียบสีน้ำตาลกิ่งยอดมีสีเขียวแตกกิ่งตรงขึ้นด้านบน ใบเป็นใบเดี่ยวออกเป็นคู่สลับกันรอบต้นและกิ่ง ใบแข็งเพราะมีสีเขียวสด โคนใบมนปลายใบแหลม ลักษณะใบมีขนาดและรูปร่างแตกต่างกันตามชนิดพันธุ์ ดอก ออกดอกเป็นช่อออกตรงส่วนยอดซึ่งมีก้านดอกชูไว้ภายในช่อประกอบด้วยดอกเล็กๆ ลักษณะเป็นหลอดเล็ก ๆ ซึ่งมีกลีบอยู่ส่วนบน ประมาณ 4-5 กลีบ กลีบเล็กแหลม ลักษณะดอกและสีสันท่างกันไป

การดูแล ต้องการแสงแดดจัด ต้องการปริมาณน้ำปานกลาง ชอบดินร่วนซุย ดินร่วนปนทราย มีความชุ่มชื้นการขยายพันธุ์: ใช้กระถางทรงสูงขนาด 8-12 นิ้ว ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก

ประโยชน์ ปลูกเพื่อความสวยงาม

เตพเขี้ยว

APOCYNACEAE

Dischidia sp.

ชื่อท้องถิ่น เตพเขี้ยว

วงศ์ : Asclepiadaceae (วงศ์เก่าในระบบ APG II ซึ่งต่อมาได้ลดระดับเป็นวงศ์ย่อยนมตำเลีย (Asclepiadoideae) ในวงศ์ Apocynaceae เตพ เป็นพืชอิงอาศัยในสกุล *Dischidia* ซึ่งมีถิ่นกำเนิดในเขตร้อนของจีน อินเดีย และอินโดจีน โดยต้นเตพนั้นจะมีอยู่หลายสายพันธุ์ด้วยกัน ทั้งนี้ใบของต้นเตพแต่ละสายพันธุ์ก็มีความแตกต่างกันที่ทำให้เป็นส่วนที่เรามองเห็นเอกลักษณ์เฉพาะของสายพันธุ์นั้น ๆ ได้ สำหรับในประเทศไทยสามารถพบได้ทั่วทุกพื้นที่ ถือเป็นต้นไม้ที่หลายคนนิยมนำมาปลูกเพื่อประดับสถานที่ต่าง ๆ และปลูกเพื่อเพิ่มความร่มรื่น

ลักษณะของต้นเตพ ลำต้น ต้นเตพเป็นพืชอิงอาศัยที่มีขนาดเล็ก ลำต้นเลื้อยพัน มีรากตามข้อซึ่งใช้ยึดเกาะทุกส่วนของลำต้น และมีน้ำยางสีขาว ใบของต้นเตพมีอยู่ 2 แบบ ได้แก่ ใบรูปไข่แกมรี หนาอวบน้ำ ปลายแหลม โคนมน ผิวเป็นมัน ก้านใบสั้น มีขนาดเล็ก และอีกแบบจะมีลักษณะเป็นใบกลมพอง มีลักษณะคล้ายฝาค่อยประกบกันเป็นกระเปาะ ผิววุ้นนูนขรุขระ ดอกของต้นเตพจะออกเป็นช่อกระจุกตามซอกใบและปลายกิ่ง และจะมีดอกย่อยจำนวน 5-10 ดอก ซึ่งมีขนาดเล็ก ผลของต้นเตพมีลักษณะเป็นฝักคู่ และมีเมล็ดอยู่ด้านใน

ประโยชน์ นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ ไม้แขวน

ว่านหางจระเข้

ASPHODELACEAE

Aloe vera (L.) Burm.f.

ชื่อท้องถิ่น หางตะเข้

ว่านหางจระเข้ เป็นต้นพืชที่มีเนื้ออุ่มอวบ จัดอยู่ในตระกูลลิเลียม (Liliaceae) แหล่งกำเนิดดั้งเดิมอยู่ในคาบสมุทรอาหรับ สายพันธุ์ของว่านหางจระเข้มีมากกว่า 300 สายพันธุ์ ซึ่งมีทั้งพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่จนไปถึงพันธุ์ที่มีขนาดเล็กกว่า 10 เซนติเมตร ลักษณะพิเศษของว่านหางจระเข้ก็คือ มีใบแหลมคล้ายกับเข็ม เนื้อหนาและเนื้อในมีน้ำเมือกเหนียว ว่านหางจระเข้ผลิดอกในช่วงฤดูหนาว ดอกจะมีสีแตกต่างกัน เช่น เหลือง ขาว และแดง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ไม้ล้มลุก อายุหลายปี สูงประมาณ 0.5 – 1 เมตร ลำต้นเป็นข้อปล้องสั้น เนื้ออ่อน อวบน้ำ ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงเวียนรอบต้น ใบหนาและรูปร่างยาว โคนใบใหญ่ ปลายใบแหลม ริมใบหยักและมีหนาม ขอบใบเป็นหนามแหลมห่างกัน แผ่นใบสีเขียวใสและมีรอยกระสีขาว ใบจะอุ่มน้ำได้ดี ภายในมีวุ้นและเมือกใสสีเขียวอ่อนๆ ดอก ออกดอกเป็นช่อกระจายที่ปลายยอด ก้านช่อดอกยาวมากชูตั้งตรง ดอกเป็นหลอดปลายแยกสีส้มแดงอมเหลืองเล็กน้อย บานจากข้างล่างขึ้นข้างบน คล้ายดอกช่อนกลิ้งตูม ๆ โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 6 แฉก เรียงเป็น 2 ชั้น รูปแตร ผล เป็นผลแห้ง รูปกระสวย

ประโยชน์ วุ้นใสจากใบสด รสจืดเย็น ใช้ภายนอก รักษาแผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก แผลสด แผลอักเสบเรื้อรังที่เกิดจากการติดเชื้อผิวหนัง ลดการอักเสบร้อนแดงของผิวหนัง ลดรอยแผลเป็น รักษาอาการอักเสบของผิวหนังจากสิ่ว ฝ้า แผลถลอก แผลถูกของมีคม ทาผิวป้องกันและรักษาอาการไหม้จากแสงแดดหรือรังสี หนีบทวารรักษาริดสีดวงทวาร ฝานวุ้นให้กลมทาปูนแดงนำมาปิดขมับทำให้เย็นดูตพิษแก้ปวดศีรษะ วุ้นจากใบสดเป็นยาเย็นใช้ชโลมเส้นผม ทำให้ผมดกเงางาม และเส้นผมสลวย เนื่องจากทำให้รากผมเย็น เร่งการงอกของผม และรักษาแผลบนหนังศีรษะ ใช้ภายใน วุ้นใสรับประทานรักษาโรคกระเพาะอาหาร บำรุงร่างกาย แก้อ่อนใน ดูดพิษร้อนภายในร่างกาย ลดระดับน้ำตาลในเลือด แก้อาการปวดตามข้อ

ซองออฟอินเดีย

ASPARAGACEAE

Dracaena reflexa N.E.Br.

ซองออฟอินเดีย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pleomele reflexa* 'Variegatum' วงศ์ AGAVACEAE เป็นต้นไม้พื้นเมืองในแถบมหาสมุทรอินเดีย ถิ่นกำเนิดเกาะมาดากัสการ์ เกาะมอริเชียส

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ลำต้น รูปทรงกระบอกสีเทา ตั้งตรง สูงได้ถึง 5 เมตร แตกกิ่งก้านสาขามาก ใบ ใบเดี่ยวเรียงเวียนถี่ รูปใบหอกยาว ปลายแหลม ขอบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา ใบต่างสีเหลืองกึ่งกลางมีแถบสีเขียวเห็นเด่นชัด ดอก ช่อดอกออกตามซอกใบ รูปร่างเป็นหลอดยาว ดอกสีขาว

ประโยชน์ นิยมปลูกเดี่ยว ๆ เป็นไม้ประดับสวนหย่อม หรือตามมุมอาคาร

เข็มสามสี

AGAVACEAE

Dracaena cincta Bak. cv. Tricolor

ชื่อท้องถิ่น เข็มสามสี

ลักษณะ ความสูง: 1-2 ม. ทรงพุ่มแตกกอ ลำต้นขนาดเล็ก ตั้งตรง สีน้ำตาล มีข้อปล้อง ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับรอบกิ่ง รูปแถบแคบยาวปลายแหลม แตกใบถี่ตรงส่วนยอดของลำต้น แผ่นใบมีสามสีเป็นแถบไปตามความยาวของใบ เมื่อใบแก่หลุดร่วงทำให้โคนต้นเปลือย ดอกออกเป็นช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง สีขาวอมเขียว บานตอนกลางคืน มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ มักออกดอกในช่วงเดือน เม.ย. ผลสดรูปทรงกลมถึงรี สีเหลือง ส้ม หรือแดง เมล็ดสีขาวถึงน้ำตาล 1 ผลมี 1-3 เมล็ด

ประโยชน์ นิยมปลูกเป็นกลุ่ม เป็นไม้ประธานในสวน หรือปลูกริมสระว่ายนํ้า หรือปลูกเพื่อพรางสายตาจากภายนอก ยังเป็นต้นไม้ที่ช่วยดูดสาร Benzene ที่มีอยู่ในน้ำมัน หมึก สีทาบ้าน

หมากนวล

ARECACEA

Adonidia merrillii (Becc.) Becc.

ชื่อท้องถิ่น หมากคอนวล

หมากนวล ชื่อสามัญ Christmas palm, manila palmถิ่นกำเนิด หมู่เกาะฟิลิปปินส์

ลักษณะ พืชตระกูลปาล์ม รูปร่าง สูง 5.35 เมตร กว้าง 4.50 เมตร พืชบก ลำต้นเหนือดิน ตั้งตรงเองได้ ผิวเรียบ เห็นข้อปล้องชัดเจน ต้นอ่อนสีเขียวอ่อน ต้นแก่สีเทา ไม่มียาง ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบอ่อนสีเขียว ใบแก่ด้านบนสีเขียว ด้านล่างสีเขียว รูปแถบ กว้าง 4 เซนติเมตร ยาว 73 เซนติเมตร ทางใบยาว 1- 2 เมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบเรียว ขอบใบเรียบ ดอกช่อกระจุกซ้อน ออกตามกาบใบ สีเหลืองนวล ผลแห้ง กลม ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีแดง รูปกลมมี 1 เมล็ดต่อผล

ประโยชน์ ทรงพุ่มสวย นิยมปลูกเป็นกลุ่ม หรือเป็นแถว ริมถนน ริมทางเดิน ในสวนสาธารณะ ปลูกริมทะเลได้

เฟื่องฟ้า

NYCTAGINACEAE

Bougainvillea spp.

ชื่อท้องถิ่น ดอกกระดาด

เฟื่องฟ้าถูกค้นพบครั้งแรกในประเทศบราซิลโดยนักพฤกษศาสตร์ชาวฝรั่งเศสราวปี ค.ศ.1766-1769 และได้ถูกนำไปปลูกยังส่วนต่าง ๆ ของโลก เริ่มจากยุโรป อเมริกาเหนือและเอเชีย สำหรับในประเทศไทยมีการนำพันธุ์เฟื่องฟ้าเข้ามาจากสิงคโปร์ครั้งแรกราวปี พ.ศ.2423 ในสมัยรัชการที่ 5 และมีการนำเข้ามาจากต่างประเทศมากมายจนถึงปัจจุบัน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ เป็นไม้ยืนต้นประเภทพุ่มกึ่งเลื้อยอายุยืนหลายสิบปี ขนาดตั้งแต่พุ่มเล็กถึงพุ่มใหญ่ มีหนามขึ้นตามลำต้นอยู่เหนือใบ ใบเป็นใบเดี่ยวแตกออกสลับกับกิ่งหรือเยื้องกัน มีขนขึ้นปกคลุมเล็กน้อย มีสีเขียวหรือใบด่าง รูปร่างรีแหลมยาว 3-6 ซม. กว้าง 2.5 ซม. ใบประดับลักษณะคล้ายรูปหัวใจหรือรูปไข่มี 3-5 ใบ มีหลายสี เช่น ม่วง แดง ชมพู ส้ม ฟ้า เหลืองและอื่น ๆ ผู้พบเห็นทั่วไปมักเข้าใจว่าใบประดับคือดอก ดอกมีทั้งดอกสมบูรณ์เพศและไม่สมบูรณ์เพศ ออกเป็นช่อตามซอกใบหรือปลายกิ่ง แต่ละช่อมี 3 ดอก เป็นหลอดยาว 1-2 ซม. ติดอยู่ที่เส้นกลางใบของใบประดับ ส่วนใหญ่มักเข้าใจว่าดอกคือเกสรดอก ดอกเป็นชนิดไม่มีกลีบดอก มีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ มีเกสรตัวผู้ 5-10 อัน การปลูกเลี้ยงในประเทศไทยมักเกิดการกลายพันธุ์ โดยเนื้อเยื่อบริเวณตามมีการเปลี่ยนแปลงในระดับเซลล์ทำให้ส่วนต่าง ๆ เปลี่ยนไป เช่น สีของใบประดับเปลี่ยนไป กลายพันธุ์เป็นใบประดับซ้อน กลายพันธุ์เป็นใบด่าง กลายพันธุ์เป็นดอกกระจุก เป็นต้น

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ประดับ มีหลากหลายพันธุ์ หลายสี

ไทรยอดทอง

MORACEAE

Ficus microcarpa L.f.

ไทรยอดทอง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ลำต้น ไม้ยืนต้น ลำต้นสูงประมาณ 1-1.5 เมตร เส้นรอบวงประมาณ 4-5 เซนติเมตร ลำต้นสีน้ำตาล ผิวลำต้นขรุขระ ใบเดี่ยว การเรียงตัวของเส้นใบร่างแหแบบขนนก ใบรูปไข่ ปลายใบดิ่งแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ ใบคล้ายกระดาษ ใบเรียงแบบเรียงสลับ ด้านบนแผ่นใบเกลี้ยง ใบด้านบนสีเขียวเข้ม ท้องใบสีเขียว ใบอ่อนสีเขียวอ่อน ใบกว้างประมาณ 1-3 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5-8 เซนติเมตร ดอก ดอกช่อ ออกตามซอกใบ ดอกขนาดเล็ก ไม่มีกลีบดอก ผลสด ผลกลม ไม่มีก้าน ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกสีเหลือง

ประโยชน์ ไม้ประดับ

พิกุล

SAPOTACEAE

Mimusops elengi L.

ชื่อท้องถิ่น พิกุล

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ไม้ต้น ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10 – 15 เมตร ไม้ผลัดใบ เรือนยอดรูปเจดีย์เมื่อต้นยังเล็ก โตขึ้นเรือนยอดกลม แผ่กว้าง เปลือกต้นสีน้ำตาลอมเทา แตกเป็นร่องตามแนวยาว ลักษณะใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบย่อยรูปรี หรือรูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 2 – 6.5 เซนติเมตร ยาว 7.5 – 15 เซนติเมตร โคนใบมน ขอบใบเป็นคลื่นและห่อขึ้น ปลายใบแหลมเป็นติ่งสั้นๆ แผ่นใบค่อนข้างหนาและเหนียว สีเขียวสด เรียบเป็นมัน ลักษณะดอก ดอกเดี่ยว ออกรวมกันเป็นกระจุกที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกสีขาว เส้นผ่านศูนย์กลางดอก 0.8 – 1.5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 8 กลีบเรียงซ้อนกันสองชั้น ชั้นละ 4 กลีบ กลีบดอกประมาณ 24 กลีบ เรียงซ้อนเป็นสองชั้น โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเล็กน้อย เมื่อใกล้โรยเป็นสีเหลืองอมน้ำตาล ดอกบานวันเดียวแล้วร่วง ดอกมีกลิ่นหอม ลักษณะผล ผลเดี่ยว แบบผลสดมีเนื้อเมล็ดเดียว รูปไข่ กว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาว 2.5 – 3 เซนติเมตร ปลายแหลม ผลอ่อนสีเขียว เมื่อสุกมีสีแดง หรือสีแดงอมส้ม เนื้อในสีเหลือง เมล็ดสีน้ำตาลเข้ม หรือดำเป็นมัน แบน รี เปลือกแข็ง ระยะเวลาออกดอกติดผล ออกดอกติดผลตลอดทั้งปี

ประโยชน์ เนื้อไม้: ใช้ในการก่อสร้าง เฟอร์นิเจอร์ และเครื่องดนตรี ใบ: ใช้เป็นยาฆ่าเชื้อกามโรค ทำบุหรี่ยุโรป โรคหืด ดอก: เข้ายาหอม บำรุงหัวใจ แก้เจ็บคอ แก้ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ผล: ผลสุกรับประทานได้ มีสรรพคุณแก้ท้องเสีย เมล็ด: บดละเอียดใช้เป็นยาขับปัสสาวะ

ช่อย

MORACEAE

Streblus asper Lour.

ชื่อท้องถิ่น ช่อย

ลักษณะทั่วไป ช่อยเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงกลาง สูง 5-15 เมตร ไม้ผลัดใบ ลำต้น ค่อนข้างคดงอ มีปุ่มปมอยู่รอบ ๆ ต้น หรือเป็นพูเป็นร่องทั่วไป อาจจะขึ้นเป็นต้นเดี่ยว หรือเป็นกลุ่ม แตกกิ่งต่ำ กิ่งก้านสาขามาก เปลือกสีเทาอ่อน เปลือกแตกเป็นแผ่นบาง ๆ มียางสีขาวเหนียวซึมออกมา ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับมีขนาดเล็ก รูปใบรีแกมรูปไข่กลับ กว้าง 2-3.5 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร เนื้อใบค่อนข้างหนา ผิวสากเหมือนกระดาษทรายทั้งสองด้าน ดอกเป็นช่อสีขาวเหลืองอ่อน ออกตามปลายกิ่ง ดอกเดี่ยวแต่รวมกันเป็นกระจุก ดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่ต่างดอกกัน ผลสดกลม เมล็ดมีขนาดโตเท่าเมล็ดพริกไทย มีเนื้อเยื่อหุ้ม ผลแก่จัดจะมีสีเหลือง ซึ่งมีรสหวาน นกจะชอบกินผลช่อย

ประโยชน์ นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ หรือไม้ตัด ราก: ขับปัสสาวะ แก้ไตพิการ ฆ่าพยาธิ เนื้อไม้: ทุบใช้ประพรม ทำให้ฟันทน แก้เหงือกอักเสบ ใบ: แก้กระหายน้ำ เป็นยาระบายอ่อนๆ ผล: รับประทานได้ มีรสหวาน เมล็ด: ช่วยขับลมในลำไส้

ยี่โถชมพู

APOCYNACEAE

Nerium oleander L

ชื่อท้องถิ่น ยี่โถฝรั่ง

ยี่โถ (ชื่อวิทยาศาสตร์: *Nerium oleander* L.) มีถิ่นกำเนิดแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เช่น แถบโปรตุเกสไปจนถึง อินเดีย อิหร่าน โดยสันนิษฐานว่ามีการแพร่เข้ามาในไทยโดยชาวจีน ในปี พ.ศ. 2352-2364 เป็นพืชในวงศ์ Apocynaceae เป็นพืชมีพิษ ยางเมื่อถูกผิวหนังทำให้ระคายเคือง เป็นแผลพุพอง ถ้ารับประทาน เมล็ดทำให้เวียนศีรษะ ง่วงนอน ถ่ายเป็นเลือด เป็นพิษต่อหัวใจ ทำให้ชัก

ลักษณะยี่โถ เป็นไม้พุ่มสูงประมาณ 20 ฟุต เปลือกของลำต้นมีสีเทาเรียบ เมื่อตัดหรือเด็ดจะมีน้ำยางไหลออกมา ใบ เป็นใบเดี่ยวรูปร่างรี ปลายและโคนใบแหลม ยาว ๑๕-๑๗ cm. กว้าง ๑.๗-๒.๐ cm. ขอบใบเรียบไม่มีจัก หนาแข็ง มีสีเขียวเข้ม ก้านใบสั้น ออกตามข้อของลำต้น ดอกมีสีชมพู ขาว ออกตามปลายของยอด ลำต้นเป็นกระจุกหรือข้อ รูปร่างคล้ายกรวยหรือปากแตร เวลาบานกลีบจะมีกลิ่นหอม ดอกยี่โถสามารถออกดอกได้ทั้งปี ผลเกิดเมื่อดอกมีการผสมเกสรและร่วงหลุดไป จะเกิดผลเป็นฝัก 2 ฝัก ต่อ 1 ดอกยี่โถ 1 ดอก เมล็ดลักษณะคล้ายเส้นไหม การปลูกยี่โถ สามารถปลูกได้ทุกที่เนื่องจากขึ้นได้ในสภาพดินทุกชนิดได้ดี โดยการเพาะเมล็ด ตอนกิ่ง หรือการปักชำกิ่ง

ประโยชน์ ส่วนที่ใช้เป็นยา : ดอก ผล ใบ ผล ขับปัสสาวะ ดอก แก้อักเสบ แก้อาการเวียนศีรษะ ใบ ใช้เป็นยารักษาโรคหัวใจ (มีความเป็นพิษสูงต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง) นอกจากนี้ยังใช้เป็นยาฆ่าแมลง และยาเบื่อหนูได้

บานเช้าสีเหลือง

Turneraceae

Turnera ulmifolia L.

ชื่อท้องถิ่น บานเช้าดอกเหลือง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ไม้พุ่ม สูง 40-150 ม. มีขนราบนุ่มทั่วไป ใบ ใบเรียงสลับ ใบเดี่ยว รูปหอก หรือใบหอกแกมไข่ กว้าง 1.0-3.5 ซม. ยาว 4-15 ซม. โคนใบรูปปลีมี ปลายใบแหลม ขอบใบหยักฟันเลื่อย ใบมีขนและกลิ่นฉุนเนื่องจากมีต่อมน้ำมัน ผิวใบมัน เส้นกลางใบนูนชัด ดอก ดอกเดี่ยวออกตามซอกใบและปลายกิ่ง ใบประดับรูปหอก ปลายแหลม กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 แฉก กลีบดอกสีเหลือง 5 กลีบ เมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3 ซม. เมื่อดอกหลุดร่วงไปจะทิ้งร่องรอยของ petiolar scar เอาไว้ เกสรเพศผู้ 5 อัน ผล ผลรูปไข่ ปลายมน เมล็ดจำนวนมาก

ประโยชน์ เป็นไม้ประดับ

มะนาว

RUTACEAE

Citrus aurantifolia Swingle

ชื่อท้องถิ่น มะนาว

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ไม้ต้น ขนาดเล็ก เปลือกลำต้นเรียบสีขาวปนน้ำตาล แผ่นกิ่งก้านสาขากว้าง และมีหนามแหลมแข็งตามกิ่งก้านบริเวณซอกใบ ใบ เป็นใบประกอบ ออกเรียงสลับกัน มีใบย่อยใบเดียว ลักษณะใบรูปรีหรือรูปขอบขนาน ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบหยักมน แผ่นใบสีเขียวเข้มเป็นมัน และมีต่อมน้ำมันกระจายอยู่ตามผิว ใบอ่อนสีเขียวอมแดง ก้านใบสั้นและมีปีกแคบหรืออาจจะไม่มีปีก ดอก ออกดอกเป็นช่อสั้นๆ ประมาณ 5 - 7 ดอก หรือเป็นดอกเดี่ยวตามซอกใบที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว ด้านท้องมีสีม่วงปน เกสรตัวผู้เชื่อมติดกันเป็นกลุ่มๆ ละ 4 - 8 อัน ดอกมีกลิ่นหอม ผล ลักษณะเป็นรูปทรงกลม ผิวเรียบเกลี้ยงสีเขียวเข้ม ส่วนผลแก่จะมีสีเหลือง เนื้อในแบ่งเป็นซีกหรือห้องแบบรัศมีประมาณ 5 - 40 ห้อง มีรสเปรี้ยว เมล็ด ภายในเนื้อผลแต่ละซีกหรือห้อง มีเมล็ดลักษณะกลมรีหรือรูปไข่ มีขานวลหรือเหลืองอ่อน ประมาณ 10 -15 เมล็ด

ประโยชน์ ใบ รสปร่า ต้มน้ำดื่มเป็นยาแก้ไอ กัดพอกหรือละลายเสมหะ แก้ท้องอืด ท้องเสีย ช่วยขับลม ช่วยเจริญอาหาร พอกโลหิตระดูหรือประจำเดือน น้ำในลูก รสเปรี้ยว คั้นเอาน้ำดื่มเป็นยาแก้กระหายน้ำ แก้ร้อนใน บำรุงธาตุ เจริญอาหาร แก้เลือดออกตามไรฟัน และถ่ายพยาธิ ผสมเกลือและน้ำตาลทรายแดง จิบแก้เสมหะ แก้ไอ แก้เลือดออกตามไรฟัน ล้างเสมหะในคอ กัดเถาดานในท้อง พอกโลหิต ใช้เป็นน้ำกระสายผสมยากวาดคอเด็ก แก้ไข้หวัด เปลือกผล รสขมหอม เปลือกผลแห้งต้มน้ำดื่ม แก้จุกเสียดแน่นท้อง แก้ปวดท้อง ขับเสมหะ บำรุงกระเพาะอาหาร แก้อาหารเป็นพิษ แก้บิด แก้ปวดศีรษะ แก้ลมวิงเวียน แก้เหน็บชา แก้ตาแดง

มะกรูด

RUTACEAE

Citrus hystrix DC.

มะกรูด

มะกรูด เป็นพืชในสกุลส้ม (Citrus) เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก เป็นไม้เนื้อแข็ง ลำต้นและกิ่งมีหนามยาว เล็กน้อยใบเป็นใบประกอบชนิดลวดรูป ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นิยมใช้ใบมะกรูดและผิวมะกรูดเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องปรุงอาหารหลายชนิด นอกจากนี้ในประเทศไทยและลาวแล้วยังมีความนิยมในกัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย (โดยเฉพาะบาหลี่)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 2-8 เมตร เปลือกต้นเรียบ สีน้ำตาล มีหนามแหลมตามกิ่งก้าน ใบเป็นใบประกอบที่มีใบย่อยใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ ปลายใบและโคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบเป็นมันสีเขียวเข้ม มีต่อมน้ำมันอยู่ตามผิวใบ มีกลิ่นหอมเฉพาะ ก้านใบมีปีกคล้ายใบ ดอก ออกเป็นช่อตามซอกใบที่ปลายกิ่ง ดอกสีขาว กลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ กลีบดอกมี 5 แฉก โคนกลีบดอกติดกัน ผล เป็นรูปทรงกลมหรือรูปไข่ โคนผลเรียวเป็นจุก ผิวขรุขระ มีต่อมน้ำมัน ผลอ่อนสีเขียวแก่ สุกเป็นสีเหลือง มีรสเปรี้ยว เมล็ดกลมรี สีขาว มีหลายเมล็ด

ประโยชน์ ราก: แก้พิษฝอยใน เสมหะ ปรุงผสมกับสมุนไพรอื่นเป็นยาแก้ลมจุก เสียต ไข้กำเดา ถอนพิษผิดสำแดง ใบ: ใช้เป็นเครื่องเทศเพื่อดับกลิ่นคาวของอาหาร ผล: มีรสเปรี้ยวใช้เพิ่มรสชาติอาหาร เป็นยาขับเสมหะ แก้ไอ น้ำลายเหนียว กัดเถาด้านในท้อง แก่กระดูกเสีย ฟอกโลหิต และขับผายลม แก้ปวดท้องในเด็ก สระผสม ขจัดรังแค ช่วยให้ผมดกดำ

กะเพรา

LABIATAE

Ocimum sanctum L.**กะเพรา**

ถิ่นกำเนิด เชื่อกันว่าขี้เหล็กมีถิ่นกำเนิดมาจากแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นับตั้งแต่หมู่เกาะทางอินโดนีเซียจนถึงประเทศศรีลังกา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก ลำต้นมีลักษณะตั้งตรงเป็นรูปสี่เหลี่ยม โคนต้นแข็ง ยอดเป็นไม้เนื้ออ่อน มีขนปกคลุมโดยทั่ว และมีกลิ่นหอมแรง ใบเป็นใบเดี่ยวและแตกใบตรงข้ามกันในแต่ละข้อของลำต้นและกิ่ง ลักษณะใบเป็นรูปทรงรี ปลายใบแหลม โคนใบมีลักษณะมน ขอบใบเป็นฟันเลื่อยและเป็นคลื่น ยกเว้นบริเวณโคนใบจะเรียบ แผ่นใบบางมีสีเขียวหรือสีแดงตามลักษณะพันธุ์ แต่มีขนปกคลุมทั้งสองด้าน ออกดอกเป็นช่อแบบช่อฉัตร โดยออกช่อที่ยอดหรือปลายกิ่งลักษณะผลเป็นเปลือกแห้งเมล็ดเดี่ยวขนาดเล็ก ส่วนเมล็ดมีลักษณะรูปไข่ขนาดเล็ก สีน้ำตาลมีจุดเข้ม หุ้มด้วยกลีบเลี้ยงของเมล็ด

ประโยชน์ ใบหรือทั้งต้น ใช้เป็นยาขับลมแก้ปวดท้อง ท้องเสีย และคลื่นไส้อาเจียน นิยมใช้กะเพราแดงมากกว่ากะเพราขาว ใบ รสเผ็ดร้อน ต้มเอาน้ำดื่มเป็นยาขับลม แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ แก้ปวดท้อง บำรุงธาตุ แก้กुकเสียด แก้ลมตานซาง แก้คลื่นเหียนอาเจียน น้ำคั้นจากใบใช้เป็นยาขับเสมหะ ขับเหงื่อ ขับน้ำดี ช่วยย่อยไขมัน น้ำคั้นจากใบใช้ทาภายนอกแก้โรคผิวหนัง กลาก เกื้ออื่น รักษาหูด หยอดหูแก้อาการปวดหู ใบแห้งใช้ชงดื่มกับน้ำแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ และน้ำมันจากใบใช้เป็นยาฆ่ายุงได้ซึ่งมีฤทธิ์ได้นาน 2 ชั่วโมง หรือไล่แมลงวันทอง บดเป็นยานัตถุ์ แก้กัดจุมูก ยาชงหรือน้ำต้มใบใช้แก้ตัวอักเสบและบำรุงธาตุสำหรับเด็ก

ข่า

ZINGIBERACEAE

Alpinia galanga (L.) Willd.

ข่า กฎุกโรหิณี

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ไม้ล้มลุก อายุหลายปี สูงประมาณ 1.5 – 2 เมตร มีลำต้นใต้ดินเรียกว่าเหง้า มีข้อและปล้องชัดเจน เลื้อยขนานพื้นดินและแตกแขนงเป็นแง่ง เหง้าหัวมีขนาดใหญ่ด้านสีขาว ลำต้นเทียมเหนือดินคือส่วนของกาบใบที่หุ้มซ้อนทับกันมีสีเขียวทรงกระบอกกลม เนื้อในสีเหลืองและมีกลิ่นหอมเฉพาะ ใบเป็นใบเดี่ยว แตกใบเวียนรอบต้น ลักษณะใบรูปขอบขนานหรือรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ขอบใบเรียบและบางช่วงเป็นคลื่น ปลายใบเป็นติ่งแหลมหรือเรียวแหลม โคนใบเฉียงและสอบเรียวเข้าหาก้านใบ แผ่นใบสีเขียวเข้มเป็นมัน ก้านใบสั้น กว้าง 7-9 ซม. ยาว 20-40 ซม. ดอก ออกดอกเป็นช่อแบบช่อกระจุก ตรงปลายยอดแกนกลางช่อมีขนและดอกช่อจะจัดอยู่ด้วยกันอย่างหลวมๆ ช่อที่ยังอ่อนจะมีใบประดับรูปไข่ลักษณะเป็นกาบสีเขียวอมเหลืองหุ้มติด ดอกสีขาวขนาดเล็ก กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดสั้นปลายแยกเป็น 3 กลีบ กลีบใหญ่มีริ้วสีแดง ผล ลักษณะรูปทรงกระบอกหรือกลมรี ขนาดเท่าเม็ดบัว ผลอ่อนสีเขียวเมื่อแก่จะมีสีแดงอมส้ม และภายในมีเมล็ดเล็กๆ สีดำ มีรสขมและเผ็ด ผลแห้งแตกได้ ถิ่นที่พบในประเทศไทย

ประโยชน์ เหง้าหรือลำต้นใต้ดิน รสเผ็ดร้อนขม แก้ฟกช้ำ แก้บวม แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ จุกเสียด แน่น แก้กลาก เกลิ้น ขับลมในลำไส้ แก้ปวดมวนในท้อง ขับลมในสตรีหลังคลอดบุตร ใช้ภายนอกรักษาอาการคันในโรคลมพิษ ช่วยย่อยอาหาร แก้บิด แก้ลมพิษ แก้โรคปวดบวมตามข้อ หลอดลมอักเสบ มีฤทธิ์กดหัวใจ กระตุ้นการหายใจ กัดการหายใจ กระตุ้นการหายใจในเด็ก เป็นยาธาตุ

คะน้า

Brassicaceae

Brassica oleracea L. cv. Alboglabra group

คะน้า

ลักษณะประเภท: ผักล้มลุก อายุ 2 ปี (นิยมปลูกเป็นผักฤดูเดียว) ลำต้น: พุ่มสูง 30-45 เซนติเมตร ลำต้นกลมสีเขียวอ่อน ใบ: ใบรีแกมรูปไข่ แผ่นใบหนา สีเขียวอมเทา ผิวใบมีนวลเกาะ คะน้าที่นิยมปลูกมี 3 ชนิด คือ คะน้าใบกลม ต้นอวบใหญ่ ก้านเล็ก ปลายใบมน ขอบปล้องสั้น ผิวใบเป็นคลื่น คะน้าใบแหลม ใบแคบกว่า คะน้าใบกลม ปลายแหลม ขอบห่าง ผิวใบเรียบ และคะน้ายอดหรือคะน้าก้าน มีลำต้นอวบใหญ่ ใบแหลม ขอบห่าง จำนวนใบต่อต้นน้อย เมล็ด: รูปกลม สีน้ำตาลเทา มีขนาดเล็ก

ประโยชน์ ปลูกไว้เป็นผักสวนครัวใช้รับประทาน คะน้ามีวิตามินหลายชนิด เช่น เบต้าแคโรทีน 186.92 ไมโครกรัม ต่อ 100 กรัม ช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิด มะเร็งกระเพาะอาหาร มะเร็งลำไส้ มะเร็งปอด และ มะเร็งกระเพาะปัสสาวะ และยังมีวิตามินซีช่วยเสริมสร้างเนื้อเยื่อให้ชุ่มชื้น และทำให้ระบบภูมิคุ้มกันโรคของเรา มีความแข็งแรงสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังพบแคลเซียมช่วยเสริมสร้างกระดูก แต่หากบริโภคมากเกินไปจะทำให้ท้องอืด เนื่องจากมีกอยโตรเจน (goitrogen) ในคะน้า

ตะไคร้

GRAMINEAE

Cymbopogon citratus Stapf.

ตะไคร้

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ไม้ล้มลุก ประเภทหญ้า อายุหลายปี สูงประมาณ 0.7 – 1.0 เมตร เหน้ง้าได้ ดินมีกลิ่นเฉพาะ ลำต้นเป็นกอใหญ่มีข้อเห็นชัดเจน ข้อและปล้องสั้นมาก มีไขปกคลุมตามข้อ ลักษณะเป็นแท่ง ทรงกระบอก ยาว แข็ง และเกลี้ยง ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ แคบยาว กว้าง 1 - 2 ซม. ยาว 70 - 100 ซม. ลักษณะใบรูปใบหอกแกมรูปไข่หรือรูปขอบขนาน ขอบใบเรียบสากคม มีขนเล็กน้อย ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบเรียวเป็นกาบซ้อนกัน กาบใบสีเขียวหรือขาวปนม่วง ยาวและหนาหุ้มข้อและปล้องไว้แน่น แผ่นใบสีเขียว มีเส้นใบขนานตามยาว สีขาวนวล เส้นกลางใบแข็ง ผิวใบสากทั้งสองด้าน มีกลิ่นหอมเฉพาะ ดอก ออกดอกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ที่ปลายยอด มีช่อดอกย่อย 1 – 12 ช่อ และมีใบประดับรองรับ ช่อดอกย่อยแบน ออกเป็นคู่ ช่อหนึ่งไม่มีก้าน และอีกช่อหนึ่งมีก้าน มีรังไข่แบบเหนือวงกลีบ ออกดอกยาก ผล เป็นผลแห้งแบบธัญพืช เมล็ดเดี่ยว

ประโยชน์ทางยา โคนกาบใบและลำต้น ใช้เป็นยาขับลม แก้ท้องอืดเพื่อแน่นจุกเสียด ใบ รสหอมปร่า ใบสดใช้เป็นยาช่วยลดความดันโลหิต และแก้ไข้ ลำต้น รสหอมปร่า เป็นยาขับลม แก้โรคทางเดินปัสสาวะ แก้นิ่ว แก้มแตกปลาย แก้เบื่ออาหาร ทำให้เจริญอาหาร ขับเหงื่อ แก้ดับกลิ่นคาวในอาหาร ทั้งต้น รสหอมปร่า แก้ปวดท้อง รักษาโรคหืด แก้อหิวาตกโรค แก้โรคระบบทางเดินปัสสาวะ หรือใช้ทำเป็นยานวด ใช้ร่วมกับสมุนไพรอื่นรักษาโรค เช่น เป็นยาบำรุงธาตุ ขับเหงื่อ เจริญอาหาร

โหระพา

LABIATAE

Ocimum basilicum Linn.

โหระพา

โหระพาเป็นพืชที่แพร่หลายเป็นอย่างมากในแถบทวีปเอเชียและตะวันตก มีต้นกำเนิดมาจากประเทศอินเดียโหระพาเป็นไม้ล้มลุก มีอายุหลายปี ลำต้นและกิ่งก้านเป็นเหลี่ยม มีสีม่วงหรือแดงเข้ม ใบเป็นรูปไข่หรือรูปวงรี ปลายแหลมขอบจักเป็นฟันเลื่อยห่าง ๆ ดอกออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง มีสีขาวหรือชมพูอ่อน ยาวประมาณ 7-12 เซนติเมตร

ลักษณะทั่วไปต้น : เป็นพรรณไม้ล้มลุก ลำต้นตั้งตรงมีความสูง 8-28 นิ้ว ลักษณะของลำต้น และกิ่งก้านเป็นเหลี่ยม แตกกิ่งก้านสาขามีมากผิวเปลือกลำต้นมีเป็นสีเขียวอมม่วง และมีขนปกคลุมทั้งลำต้นมีกลิ่นหอม ใบ : ใบออกเป็นใบเดี่ยว มีลักษณะเป็นรูปรียาว ปลายและโคนใบเรียวแหลม ริมขอบใบเรียบ หรือมีหยักเล็กน้อย ใบมีขนาดกว้างประมาณ 1-3.5 ซม. ยาวประมาณ 2-6 ซม. ใบมีสีเขียวเข้ม ก้านใบยาวประมาณ 0.7-2 ซม. ดอก : ดอกออกเป็นช่อ ขึ้น ๆ คล้ายฉัตร ออกอยู่ตามบริเวณปลายยอด ลักษณะของดอกย่อยมีกลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นหลอด ส่วนปลายแยกเป็น 5 กลีบ มีสีขาวหรือสีแดงเรื่อ กลีบดอกยาวประมาณ 9 มม. ผล : พอดอกร่วงโรยก็จะติดผล เป็นสีน้ำตาล ผลหนึ่งมีเมล็ด .4 เม็ด ลักษณะของเมล็ดเป็น รูปกลมรี มีขนาดยาวประมาณ 2 มม.

ประโยชน์ ลำต้น ใช้ลำต้นสด ประมาณ 6-10 กรัม นำมาต้มเอาน้ำ กินเป็นยาแก้ปวด แก้หวัด ปวดกระเพาะอาหาร ท้องเสีย จุกเสียดแน่นท้อง ทำให้เจริญอาหาร ขับเหงื่อ ขับเสมหะ ขับลม ปวดศีรษะ ปวดข้อ หนองใน หรือใช้ตำให้ละเอียด คั้นเอาน้ำทาหรือใช้พอกแผลฟกช้ำจากการหกล้ม หรือถูกกระทบกระแทก

พวงทอง

MALPIGHIACEAE

Thryallis glauca Kuntze

ดอกน้ำผึ้ง

ถิ่นกำเนิด ประเทศเม็กซิโก นิยมปลูกเป็นแปลง ตัดเป็นพุ่ม เพื่อบังกำแพง ปลูกเป็นแนวรั้ว ริมน้ำ ริมทะเล แต่ไม่ทนน้ำท่วมขัง เป็นพันธุ์ที่อดทนต่อสภาพแวดล้อม

ลักษณะของต้น ความสูง: 1-1.50 ม. ลำต้น: ตั้งตรง แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มกลมแน่น สีน้ำตาลแดงอมม่วง ใบ: ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปรีแกมรูปขอบขนาน ปลายใบมนหรือมีติ่งแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบสีเขียวอมเหลืองดอก: ออกเป็นช่อกระจุกออกที่ปลายกิ่ง ยาว 10-12 ซม. ดอกสีเหลืองเข้ม โคนกลีบดอกเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก ดอกบานเต็มที่ขนาดประมาณ 1 ซม. ออกดอกตลอดปี ผล: แห้งแตกค่อนข้างกลม มี 3 พู

ประโยชน์ นิยมปลูกเป็นแปลง หรือปลูกเป็นแนวรั้ว

ตีนปัดน้ำ

Apocynaceae

Cerbera odollam Gaertn.

ตีนปัดน้ำ, ตีนปัดทะเล พญาสัตบรรณ หัสบรรณ

ลักษณะ ไม้ต้น สูง 15 –25 เมตร โคนต้นมักเป็นพุ่ม ใบเล็กสีเขียวอ่อนหรือเทาอมเหลืองค่อนข้างหนา ใบ เดี่ยว เรียงกันเป็นวง 5-7 ใบ แผ่นใบรูปมนแกมรูปไข่กลับ ปลายแหลมเป็นติ่งเล็กน้อย โคนสอบ ขอบใบเรียบ ดอกเล็ก สีเขียวอมเหลืองหรืออมขาว ออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง ผล เป็นฝักเรียว ยาว 10 –20 เซนติเมตร เมล็ดเล็ก มีขนยาวอ่อนนุ่มเป็นปุยติดอยู่ที่ปลายทั้งสองข้าง

นิเวศวิทยา ขึ้นกระจายอยู่ห่าง ๆ ในป่าดิบทางภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคตะวันตกเฉียงใต้ ตามลำห้วยในป่าเบญจพรรณขึ้นทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกดอก : เมล็ดแก่ประมาณเดือนมีนาคม การขยายพันธุ์ : โดยเมล็ด

ประโยชน์ เนื้อไม้ สีขาวอมเหลืองอ่อน เนื้อหยาบอ่อนแต่เหนียว ตบแต่งง่าย ใช้ทำหีบใส่ของ ลูกพุน อวน รองเท้าไม้ ของเล่นสำหรับเด็ก ไม้จิ้มฟัน เปลือกใช้รักษาโรคบิด แก้วหวัด หลอดลม อักเสบ เป็นยาสมานลำไส้ ใบ ใช้พอก ดับพิษต่างๆ ยาง ทำยารักษาแผลเน่าเปื่อย

พุดกังหัน

APOCYNACEAE

Tabernaemontana orientalis (Blume) G.Don

พุดกังหัน

เป็นพรรณไม้ต่างประเทศ มีถิ่นกำเนิดในประเทศบราซิล

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ต้น ไม้พุ่ม สูง 1-3 เมตร ทุกส่วนของต้นมีน้ำยางสีขาว ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอกกลับ ปลายแหลม โคนสอบแคบ ขอบเรียบ เป็นมัน สีเขียวดอก ช่อดอกแบบช่อเชิงหลั่นเชิงประกอบ สีขาว กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกัน ปลายแยก 5 แฉก กลีบดอกโคนเชื่อมติดกัน ปลายแยก 5 แฉก คล้ายกังหันหรือกงจักร บิดเวียนทางเดียวกัน ผล ผลแบบผลแตกแนวเดียว มักเกิดเป็นคู่ ผลสีส้ม มักมี 1 เมล็ด

ประโยชน์ นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ ดอกตูมนำมาร้อยมาลัย เป็นพืชที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ

ข้าหลวงหลังลาย

Asplenium nidus

Asplenium nidus L.

เฟิร์นข้าหลวงหลังลาย

มีถิ่นกำเนิดในแถบเขตร้อน ของทวีปเอเชีย ออสเตรเลียลักษณะทางพฤกษศาสตร์ต้น พืชจำพวกเฟิน เหง้าสั้นตั้งตรง มีรากจำนวนมาก เกล็ด รูปรีแกมรูปใบหอก สีน้ำตาลถึงน้ำตาลเข้ม ใบ เป็นใบเดี่ยวออกเวียน ซ้อนกันรอบ ๆ ลำต้น ใบยาวรูปขอบขนาน ปลายแหลมคล้ายใบหอก สีเขียวอ่อน หนาและแข็งเป็นมัน ใบแก่ เส้นใบเป็นสีดำ บริเวณขอบใบทั้งสองด้านจะมีลักษณะหยักโค้งเป็นคลื่นตั้งแต่โคนไปจนสุดปลาก กลุ่มของอับสปอร์ เรียงตัวตามแนวเส้นใบที่ด้านหลัง เมื่อแก่เป็นสีน้ำตาลดำ

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ประดับตามสวน ไม้แขวน ไม้กระถาง และใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ในการผสมให้เกิดลูกผสม

ฟีโลไบมะละกอ

Araceae

P. bipinnatifidum Schott ex Endl.

ฟีโลไบมะละกอ

ฟีโล เป็นชื่อสั้นๆ ที่เรียกกันโดยทั่วไป ชื่อเต็มคือ ฟีโลเดนดรอน *Philodendron* มีชื่อมาจากภาษากรีก 2 คำคือ *Phileo* แปลว่า รัก และ *Dendron* แปลว่าต้นไม้ ซึ่งสื่อถึงลักษณะการอยู่อาศัยที่ชอบอยู่ตามต้นไม้ใหญ่ ทั้งอิงอาศัยและเติบโตเป็นกอ แม้ว่าจะมีถิ่นกำเนิดจากทวีปอเมริกาใต้ แต่ก็ปรับตัวรับแสงแดดในเมืองไทยได้ และหลายชนิดก็เป็นที่คุ้นหน้าคุ้นตากันดี

ลักษณะทั่วไป ประเภท: ไม้อิงอาศัย อายุหลายปี ลำต้น: ลำต้นมีรากอากาศ ทุกส่วนของลำต้นมีน้ำยางใสที่มีกลิ่นเฉพาะตัว ใบ: ใบเดี่ยวเรียงเวียน รูปไข่ ปลายใบเรียวแหลม โคนเว้ารูปหัวใจ ขอบใบหยักเว้าเป็นแฉกเกือบถึงโคนใบมี 5 แฉก แฉกรูปแถบกว้าง ปลายแต่ละแฉกแหลมถึงมน แผ่นใบหนาคล้ายแผ่นหนัง สีเขียวเข้มเป็นมัน ก้านใบรูปทรงกระบอกเรียวแคบไปทางปลาย ปลอกหุ้มยอดสีเขียวอ่อน ดอก: ดอกออกเป็นช่อเชิงลดมีกาบ อัตรากาการเจริญเติบโต: ปานกลาง

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้กระถางประดับในอาคาร ปลูกประดับสวน และเป็นไม้ตัดใบ

หน้าวัวใบผักกาด

ARACEAE

Anthurium schlechtendahliae Kunth.

หน้าวัวใบผักกาด

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ต้น ไม้ล้มลุกอายุหลายปี ลำต้นอวบน้ำ มีรากอากาศที่สามารถดูดน้ำและความชื้นจากอากาศได้ดี ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปใบหอก ปลายแหลม โคนสอบ ขอบหยักเป็นคลื่น ด้านบนใบมีเส้นกลางใบและเส้นใบย่อยนูนเด่นชัด ใบหนา สีเขียวอ่อน ก้านใบยาว ดอก ดอกเป็นช่อ แบบช่อเชิงลดมีกาบ จานรองดอกมีขนาดเล็ก เรียกว่าหน้าวัวชนิดอื่น ช่อดอกสีม่วงเข้ม ข้อมูลทั่วไป มีถิ่นกำเนิดในเม็กซิโก

ประโยชน์ ปลูกประดับเป็นไม้กระถาง

ชวนชมฮอลแลนด์

Adenium obesum (Forssk.) Roem. & Schult.

ลั่นทมแดง ลั่นทมยะวา

ชวนชม สายพันธุ์ฮอลแลนด์ สันนิษฐานว่าได้ชื่อนี้มาจากการนำเข้ามาไม้สีที่สวยงามจากประเทศฮอลแลนด์ เข้าใจว่าเป็นชื่อที่คนไทยตั้งขึ้นมาเอง ในภาษาอังกฤษไม่ได้เรียกว่า ชวนชม ชนิดนี้ว่า "ฮอลแลนด์" แต่เรียกว่า "Obesum"

ชวนชม สายพันธุ์ฮอลแลนด์มีถิ่นกำเนิดในแอฟริกา พบทางตอนใต้ของซาฮิลาแทนซาเนีย ซิมบับเวย์ เคนยา เป็นชนิดแรกที่น่าเข้ามาในประเทศไทย สันนิษฐานว่าจะนำเข้ามาจากดินดอนีเซีย ซึ่ง ชวนชม สายพันธุ์นี้พบเห็นกันทั่วไปในประเทศไทย จนบางครั้งถูกเรียกว่าพันธุ์ไทย หรือพันธุ์พื้นเมือง ลักษณะเด่นของชวนชม ชนิดนี้ ลำต้นจะแตกกิ่งแขนงมาก โขดไม่ค่อยใหญ่ ใบมัน ไม่มีขนสีเขียวอ่อน ดอกสีชมพู กลีบดอกสีชมพูเข้ม กรวยดอกสีเหลือง มีระยางค์อันเรณู 5 เส้น ต่อมาภายหลังมีการนำเข้ามาชนิดนี้จาก สหรัฐอเมริกา ฮอลแลนด์ ไต้หวัน และมีการปรับปรุงและคัดเลือกสายพันธุ์ทั้งในและต่างประเทศ ไม้ที่ได้จากการเพาะเมล็ดมีโขดขนาดใหญ่ขึ้นและสีสรรของดอกมีความหลากหลายสวยงาม มีทั้งดอกชั้นเดียว และดอกซ้อน จัดเป็นไม้สียอดนิยม และมีชื่อเรียกขานมากมาย

ประโยชน์ ปลูกประดับเป็นไม้กระถาง

ลิ้นมังกร แคระ

Asparagaceae

Sansevieria trifasciata hort. ex Prain cv. Hahnii Variegata

ลิ้นมังกร แคระ

ลักษณะ ประเภท: ไม้อวบน้ำ ลำต้น: เป็นพุ่มเล็ก สูง 10 – 15 เซนติเมตร ใบ: แบนสั้น ออกเวียนสลับ กว้าง 4 – 5 เซนติเมตร ยาว 10 – 12 เซนติเมตร ปลายใบแหลม แผ่นใบห่อจุ่มเล็กน้อย คล้ายกับ *S. trifasciata cv. Golden Hahnii Green* แต่มีแถบต่างกระจายทั่วไปไม่สม่ำเสมอ ดอก: ช่อดอกไม่ปรากฏ อัตราการเจริญเติบโต: เร็ว ดิน: ดินร่วนหรือดินปนทราย ระบายน้ำดี น้ำ: น้อย-ปานกลาง แสงแดด : รำไรถึงครึ่งวันขยายพันธุ์: แยกกอหรือปักชำใบการใช้งานและอื่น ๆ : เหมาะปลูกเป็นไม้กระถาง

ประโยชน์ ปลูกประดับเป็นไม้กระถาง

ลิ้นมังกร

Dracaenaceae

Sansevieria spp.

ลิ้นมังกร ว่านหางเสื่อ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ : ต้น เป็นหัวหรือเหง้าอยู่ในดิน ใบเกิดจากหัวโผล่ออกมาพื้นดินประกอปกันเป็นกอใบ เป็นแท่งกลมยาวหรือใบแบนกว้าง ปลายแหลม แข็ง หนาเป็นมัน ขอบใบเรียบ โคนงอเล็กน้อยหรือเป็นเกลียว ใบมีความกว้างประมาณ 4-7 เซนติเมตร และสูงประมาณ 30-60 เซนติเมตร อาจมากกว่าหรือน้อยกว่าตามแต่สายพันธุ์นั้น ๆ สีสันของใบลิ้นมังกรจะมีสีเขียวซีดจนถึงสีเขียวเข้ม บางสายพันธุ์ใบมีสีเขียวเข้มขอบใบมีสีเหลืองทอง หรือใบมีสีเหลืองและมีสีขาวเป็นเส้นตามแนวใบ สีขาวประ สีเขียวอมเหลือง เขียวอมต่างสีฟ้า และลักษณะลวดลายบนใบที่มีความแตกต่างและสวยงามอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละสายพันธุ์ ดอก ลิ้นมังกรมักจะออกดอกในช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ดอกมีสีขาวหรือสีเขียวย่ออันและมีกลิ่นหอม ดอกมี 5 กลีบขนาดเล็กประมาณ 1.5 เซนติเมตร เรียงเป็นแนวตามชั้นของก้านดอก สามารถจำแนกการออกดอกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

- spike-like raceme ลักษณะการออกดอกเรียงเป็นแนวตามชั้นของก้านดอก ขนานกับใบ
- panicle raceme ลักษณะการออกดอกเรียงเป็นแนวตามการแตกกิ่งที่แผ่ออกของก้านดอก
- capitate raceme ลักษณะการออกดอกยื่นสูงเป็นพุ่มเดี่ยวที่ปลายก้านดอก

ประโยชน์

- ไม้ประดับ
- สมุนไพร

สรรพคุณทางยา: ใบ ของลิ้นมังกรมีรสขม มีสรรพคุณแก้อาการเจ็บคอ บำรุงปอด แก้อาการติดเชื้อในบางระบบทางเดินหายใจส่วนบน ใบใช้ตำหรือขยี้แล้วนำไปทาหรือพอกบริเวณแผลที่อักเสบช่วยให้ทุเลาอาการลงได้

ความมงคล: คนไทยโบราณเชื่อว่า บ้านใดปลูกต้นลิ้นมังกรไว้ประจำบ้านจะช่วยป้องกันภัยอันตรายจากสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ เพราะลิ้นมังกรบางคนเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า หอกพระอินทร์ ซึ่งเป็นอาวุธชนิดหนึ่งที่พระอินทร์ใช้ในการต่อสู้และปกป้องศัตรูจากภายนอก

หมากผู้หมากเมีย

Agavaceae

Cordyline fruticosa (L.) Goepfert

หมากผู้ มะผู้มะเมีย

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : ไม้พุ่มขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ลำต้นตั้งตรงมีขนาดเล็กกลม มีข้อถี่ ลำต้นมีสีน้ำตาลอ่อน ใบ (Foliage) : ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับแตกออกตามข้อของลำต้นซ้อนกันถี่ ใบรูปใบหอกแกมรูปขอบขนาน กว้าง 2-10 เซนติเมตร ยาว 20-50 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแผ่เป็นกาบใบหุ้มลำต้น ขอบใบเรียบ แผ่นใบเป็นลอนคลื่นเล็กน้อยและมีสีสันท่างกันไปตามชนิดพันธุ์ เช่นสีเขียวล้วน แดงล้วน เขียวแถบเหลือง หรือเขียวแถบแดง ดอก (Flower) : สีขาวอมเหลืองหรือม่วงแดง ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงจากส่วนยอดของลำต้น ช่อละ 5-10 ดอก ดอกย่อยมีขนาดเล็ก ผล (Fruit) : ผลสดแบบมีเนื้อทรงกลม มีขนาดประมาณ 8 มิลลิเมตร ผลสุกสีแดง มีหลายเมล็ด ช่วงการเก็บออกดอกและออกผล ตลอดปี การขยายพันธุ์ ปักชำ

ประโยชน์ สมุนไพร ราก ช่วยแก้ฟกช้ำดำเขียว ใบ นำมาต้มกับน้ำอาบช่วยแก้อาการคันตามผิวหนัง หรือเมื่ดมดคันตามผิวหนัง ใบและดอกสด นำมาตำให้ละเอียดใช้เป็นยาพอกห้ามเลือด

แมงลัก

LAMIACEAE (LABIATAE)

Ocimum americanum L.**แมงลัก, มังลัก**

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ไม้ล้มลุก ขนาดเล็ก สูงประมาณ 30 - 100 เซนติเมตร โคนลำต้นแข็ง แตกกิ่งก้านสาขามาก สีเขียวออกขาวเล็กน้อย กิ่งอ่อนเป็นเหลี่ยม และตามข้อมีขนสีขาวปกคลุมใบ เป็นใบเดี่ยว แตกใบออกแบบตรงข้าม ลักษณะใบรูปไข่หรือรูปรี โคนใบรูปลิ้ม ปลายใบแหลม ขอบใบเป็นจักฟันเลื่อย แผ่นใบสีเขียวตามขอบใบและเส้นใบมีขนละเอียดปกคลุม ก้านใบยาวประมาณ 1 - 2.5 เซนติเมตร มีขนปกคลุมเช่นกัน ดอก ออกดอกเป็นช่อแบบช่อฉัตร ออกช่อบริเวณยอดหรือปลายกิ่ง ก้านช่อดอกยาวและมีขนสีขาว กลีบรองกลีบดอกสีเขียวเชื่อมติดกันเป็นหลอดรูปประฆัง กลีบดอกมีสีขาว เชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายกลีบแยกเป็นปากมีหยักมน ๆ 4 หยัก มีขนละเอียดสีขาวปกคลุม เป็นดอกแบบสมมาตรด้านข้าง ดอกจะเรียงรอบก้านช่อเป็นชั้น ๆ ชั้นละ 2 ช่อย่อย ช่อย่อยละ 3 ดอก ผล เมื่อกลิบบดกรังก็จะเป็นผล ผลมีขนาดเล็ก เปลือกแข็งเมล็ดเดี่ยว ลักษณะรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ผิวค่อนข้างเรียบ สีน้ำตาลเข้ม ภายในผลมีเมล็ด 4 เมล็ด เมื่อนำไปแช่น้ำ จะเกิดวุ้นหุ้มรอบ ๆ เมล็ด

ประโยชน์ ใบรสหอมร้อน เป็นยาขับลม ขับเหงื่อ แก้ไอและโรคเกี่ยวกับลำไส้ ใช้อมบ้วนปากเพื่อบรรเทาอาการปวดฟัน, ใช้ใบสดโขลกให้ละเอียดคั้นเอาน้ำดื่มเป็นยาแก้หวัดในเด็ก, แก้หลอดลมอักเสบ, แก้ท้องร่วง, โขลกเป็นยาพอกแก้โรคผิวหนังทุกชนิด ลำต้น รสร้อน ใช้ลำต้นต้มน้ำดื่มเป็นยาแก้ไข้ ขับลม ขับเหงื่อ และโรคทางเดินอาหาร เมล็ด รสหอมร้อน แช่น้ำให้พองเต็มที่ รับประทานเป็นยาระบาย ทำให้ถ่ายอุจจาระสะดวก ช่วยดูดซึมน้ำตาลในเส้นเลือด ช่วยเร่งการขับถ่าย เป็นยาลดความอ้วน ยาบำรุง ขับปัสสาวะ

อัญชัน

LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE

Clitoria ternatea L.

แดงชัน (เชียงใหม่) เอื้องชัน (ภาคเหนือ)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ เป็นพืชอายุหลายปี ต้นเป็นกอพุ่มขนาดเล็ก ปลายยอดเป็นเถาเลื้อยพัน (twinning) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 3.4-3.6 มิลลิเมตร อัญชันที่เก็บรวบรวมพันธุ์จำแนกได้ 2 ชนิด คือ ชนิดดอกรูปดอกถั่ว มี accession no. PC 011 กลีบกลาง (standard) ของดอกมีสีน้ำเงินอมสีม่วงคราม (mauve) บริเวณด้านหน้าและหลังกลางกลีบมีสีขาวนวล อกเหลืองอ่อนเป็นริ้ว กลีบคู่ล่าง (keel) สีขาวนวล กลีบคู่ข้าง (wing) สีขาวนวลขอบกลีบสีน้ำเงินอมม่วงคราม และ accession no. PC 010 กลีบดอกมีสีขาวนวล อีกชนิดที่พบลักษณะดอกมี 5 กลีบดอก (standard) ขนาดใหญ่สีน้ำเงินอมม่วงครามซ้อนกันบิดเวียน (convolute) ตรงกลางกลีบด้านหน้าและหลังมีสีขาวนวลอกเหลืองอ่อนเป็นริ้ว ไม่มีกลีบคู่ล่างและกลีบคู่ข้าง (accession no. PC 622) ทั้ง 2 ชนิดมีอับเรณู (anther) สีเหลืองอ่อน ใบประกอบเรียงตัวแบบขนนก ปลายคี่ (odd-pinnate) ใบย่อยรูปไข่ (oval) accession no. PC 010 และ PC 011 ส่วนปลายยอดใบ (apex) เว้ามุมลงเล็กน้อย ส่วน accession no. PC 622 ปลายยอดใบโค้งแหลมและมีติ่งเป็นเส้นสั้น ๆ หน้าใบและหลังใบมีขนสั้น ๆ ปกคลุมเล็กน้อย สีใบเขียวเข้ม ผิวใบค่อนข้างหยาบเล็กน้อย

ประโยชน์ เป็นแหล่งอาหารสัตว์ตามธรรมชาติ สำหรับแพะเล็มของโค-กระบือ ขึ้นอยู่เลื้อยพันร่วมกับหญ้าได้ดี ปลูกเป็นพืชเดี่ยวสำหรับตัดสดเลี้ยงสัตว์หรือทำแห้งเป็นอาหารหยาบเลี้ยงสัตว์ ยาพื้นบ้านอีสาน ใช้รากฝนกับรากสะอึกและน้ำข้าวข้าว กินหรือทา แก้งูสวัด ตำรายาไทย ใช้ราก รสเบื่อเมา ประุงเป็นยา กินและพอกถอนพิษสุนัขบ้า (จิรายุพิน และคณะ, 2542)

กระดังงา

ANNONACEAE

Cananga odorata (Lamk.) Hook.f. et Th.

กระดังงาใหญ่

ลักษณะ ไม้ต้น สูง 10-20 ม. มีรอยแผลใบขนาดใหญ่กระจายอยู่ทั่วไป กิ่งตั้งฉากกับลำต้นปลายย้อยลู่ลง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีหรือรูปไข่ยาว ปลายแหลม โคนมนหรือเว้าและเบี้ยวเล็กน้อย ขอบเรียบหรือเป็นคลื่น ใบอ่อนมีขนทั้ง 2 ด้าน ใบแก่มีกมีขนมากตามเส้นแขนงใบและเส้นกลางใบ ช่อดอกสั้น ออกห้อยรวมกันบนกิ่งเหนือรอยแผลใบ ช่อหนึ่ง ๆ มี 3-6 ดอก ดอกใหญ่ กลีบเลี้ยง 3 กลีบ รูปสามเหลี่ยม มีขน กลีบดอกเรียงสลับกัน 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ แต่ละกลีบรูปขอบขนานปลายแหลม มีขน ขอบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย กลีบชั้นในแคบกว่าชั้นนอกเล็กน้อย โคนกลีบด้านในสีม่วงอมน้ำตาล ดอกอ่อนกลีบสีเขียว เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีเหลือง กลิ่นหอม เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก เกสรเพศเมียมีหลายอัน อยู่แยกกัน ผลเป็นผลกลุ่ม อยู่บนแกนตุ้มกลม 4-15 ผล แต่ละผลรูปไข่ ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเขียวคล้ำจนเกือบดำ มี 2-12 เมล็ด เมล็ดสีน้ำตาลอ่อน รูปไข่แบน

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ประดับ ไทยใช้ดอกกระดังงาปรุงยาบางตำรับเพื่อแก้ลมและบำรุงเลือด ใบและเนื้อไม้ต้มกินเป็นยาขับปัสสาวะ นอกจากนี้ ยังใช้อบน้ำทำน้ำเชื่อมและปรุงขนมหวานบางชนิด อินโดนีเซียใช้เปลือกแก้คัน มาเลเซียใช้ใบแก้คัน และใช้ดอกปรุงในยารักษาโรคหิด

กะเม็ง

ASTERACEAE (COMPOSITAE)

Eclipta prostrata (L.) L.

กะเม็ง กะเม็งตัวเมีย คัดเม็ง

ลักษณะไม้ล้มลุก ทอดไปตามพื้นหรือตั้ง สูง 10-60 ซม. ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอก โคนเรียวแหลม ขอบเรียบหรือจักห่าง ๆ 2-3 จักช่วงปลายใบ ช่อดอกแบบช่อกระจุกแน่น ออกเป็นช่อเดี่ยวที่ยอด หรือ 1-3 ช่อตามง่ามใบ ดอกวงนอกรูปเส้น เป็นดอกเพศเมีย มี 3-5 ดอก กลีบดอกสีขาว ดอกวงในกลีบดอกติดกัน เป็นหลอด ปลายแยกเป็น 4 กลีบ สีขาว เป็นดอกสมบูรณ์เพศ ผลแก่แห้งสีดำ ไม่แตก

ประโยชน์ ทั้งต้นผสมกับลูกมะเกลือดิบโขลกใช้ย้อมผ้าให้ดำ ต้นกะเม็งใช้เป็นยาบำรุงเลือด ใบและรากใช้เป็นยาถ่ายและทำให้อาเจียน รากใช้เป็นยาขับลม ในอินเดียใช้น้ำคั้นจากต้นสดมาสีกเพื่อให้รอยสักเป็นสีเขียวคราม ใช้ย้อมผมให้ดำ ใบใช้โขลกพอกแผลสดห้ามเลือด ในอินโดนีเซียใช้น้ำคั้นจากลำต้นทาแก้ซึ้กกลาก

จันทผา

ASPARAGACEAE

Dracaena cocbinchinensis (Lour.) S.C. Chen**จันทน์แดง**

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ลำต้น ไม้พุ่ม ลำต้นสูงประมาณ 1.5-4 เมตร เส้นรอบวงประมาณ 40-45 เซนติเมตร ลำต้นสีน้ำตาล ผิวลำต้นขรุขระใบ ใบเดี่ยว การเรียงตัวของเส้นใบขนานตามความยาวใบ ใบรูปขอบขนาน ปลายใบเรียวแหลม ขอบใบเรียบ เนื้อใบบอบน้ำ ใบเรียงแบบเรียงสลับ ด้านบนแผ่นใบเกลี้ยง ใบด้านบนสีเขียวเข้ม ท้องใบสีเขียวเข้ม ใบอ่อนสีเขียวอ่อน ใบแก่สีเขียวเหลือง ใบกว้างประมาณ 4-5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 45-80 เซนติเมตร ดอก ดอกช่อกระจุก กลีบดอกในตาดอกเรียงจรดกัน ดอกสมมาตรตามรัศมี วงกลีบดอกเชื่อมติดกันรูปดอกเข็ม กลีบดอกสีขาวนวลหรือขาวครีม กลีบดอก 6 กลีบ เกสรตัวผู้ 6 อัน เกสรตัวเมีย 1 อัน ผล ผลสด ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกสีแดงคล้ำ ผลขนาดประมาณ 0.5-1 เซนติเมตร เมล็ด ภายในผล 1 เมล็ด การขยายพันธุ์ การเพาะเมล็ด

ประโยชน์ ทั้งต้นแก้อาการปวดหัว

ชงโค

FABACEAE

Bauhinia purpurea L.

ชงโค

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ลำต้น ไม้ยืนต้น ลำต้นสูงประมาณ 5-15 เซนติเมตร เส้นรอบวงประมาณ 43-50 เซนติเมตร ลำต้นสีน้ำตาลเทา ผิวลำต้นขรุขระ ใบ ใบเดี่ยว การเรียงตัวของเส้นใบร่างแหแบบขนนก ใบรูปหัวใจ ปลายใบเว้ามนุ่ม โคนใบรูปหัวใจ ขอบใบเรียบ เนื้อใบคล้ายเยื่อ ใบเรียงแบบสลับ ด้านบนแผ่นใบเกลี้ยง ใบด้านบนสีเขียวเข้ม ท้องใบสีเขียว ใบอ่อนสีเขียวอ่อน ใบแก่สีเขียวเข้ม ใบกว้างประมาณ 7.5-8.6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5-8 เซนติเมตร ดอก ดอกช่อกระจุก กีบดอกในตาดอกเรียงจรดกัน กีบดอกแยกออกจากกัน กีบดอกสีชมพู หรือสีบานเย็น มีกีบดอก 5 กีบ มีกีบเลี้ยง 5 กีบ แกสรตัวผู้ 3 อัน เกสรตัวเมีย 1 อัน ผลแห้งแก่แตกแบบฝักถั่ว ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกสีน้ำตาล ผลแก่สีน้ำตาลดำ ผลมีขนาดกว้างประมาณ 1.3-1.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 15-20 เซนติเมตร เมล็ด ค่อนข้างแบน กว้างประมาณ 1.5-2.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 20-25 เซนติเมตร มี 10 เมล็ดในหนึ่งผล การขยายพันธุ์ การเพาะเมล็ด การตอนกิ่ง การปักชำ

ประโยชน์ ดอกเป็นยาระบายขับพิษไข้, รากต้มเป็นยาระบาย, ใบต้มรักษาอาการไอไม่ประดับ

ลำแพน

Lythraceae

Sonneratia ovata

ลำแพน

ลำแพน (ชื่อวิทยาศาสตร์: *Sonneratia ovata*) วงศ์ Lythraceae เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก-กลาง สูง 4-12 เมตร กิ่งเป็นรูปสี่เหลี่ยม เปรราะ รากหายใจรูปคล้ายหมุด ยาว 15-30 ซม. เนื้อไม้ดิน ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม แผ่นใบรูปไข่กว้าง ถึงรูปเกือบกลม ขนาด 3-8 ชนิดหนึ่ง 4-9 ซม. ปลายใบกลม กว้าง ฐานใบกลม สีเขียวเข้ม ก้านใบยาว 0.3-1.5 ซม. ลำต้นที่มีอายุน้อย ใบมักจะบิดเบี้ยวไม่สมมาตร ดอก ออกดอกเดี่ยว ๆ หรือเป็นช่อกระจุก ช่อละ 3 ดอก ก้านดอกย่อยยาว 1-2 ซม. บางครั้งไม่มีก้านดอกย่อย เมื่อเป็นตาดอกวงกลีบเลี้ยง รูปไข่กว้าง ยาว 2-3 ซม. หลอดกลีบเลี้ยงรูปถ้วย สีสันเด่นชัด กลีบเลี้ยงมักมี 6 กลีบ รูปสามเหลี่ยมแกมรูปไข่ ยาวกว่าหลอดเล็กน้อย ด้านบนนุ่มคล้ายกำมะหยี่ สีเหลืองอมเขียว และสีชมพูเรื่อ ๆ ที่โคนกลีบด้านใน กลีบดอกไม่ปรากฏ ผล เป็นผลมีเนื้อและมีเมล็ด ผลกลม ด้านแนวนอนยาวกว่าแนวตั้ง ขนาด 3-4.5 x 2.5-3.5 ซม. กลีบเลี้ยงงอหุ้ม ติดผล ขึ้นในพื้นที่ที่มีความเค็มไม่มากนัก และดินค่อนข้างเหนียว น้ำท่วมถึงเป็นครั้งคราว

ประโยชน์ ผลมีรสออกเปรี้ยว มีเมล็ดมาก ออกดอกและผลตลอดทั้งปี รับประทานได้ ผลสามารถนำมาทำขนม ลำแพนกวนได้ โดยนำผลลำแพนที่ไม่แก่จัด เปลือกยังเป็นสีเขียวเข้ม เนื้อแข็งไปปั่นให้แหลก นำไปกวนกับ มะพร้าวขูด ใส่หัวกะทินิดหน่อย กวนจนเป็นสีน้ำตาลอ่อนจึงใส่น้ำตาล ขนมจะคล้ายพุทรากวนแต่สีอ่อนกว่า เนื้อเนียนกว่า เป็นขนมพื้นบ้านของอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ถั่วฝักยาว

Vigna unguiculata subsp. *Sesquipedalis*

ถั่วฝักยาว

ถั่วฝักยาว เป็นถั่วชนิดหนึ่งที่เป็นไม้เลื้อย มีชื่อสามัญในภาษาต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น สิบสองปันนา เรียก ถั่วลิ้นทาค ภาษาอังกฤษเรียกว่า yardlong bean (ตรงตัว:ถั่วยาวหนึ่งหลา) ฝักของถั่วชนิดนี้ยาวเพียงครึ่งหลา ชื่อของสับสปีชีส์ *sesquipedalis* (หมายถึงยาวฟุตครึ่ง) ไกล่เคียงกับความยาวจริง ๆ ของฝักถั่วมากกว่า

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ลำต้น เป็นเถาเลื้อย เถาแข็งและเหนียว คล้ายกับถั่วพู แต่มีอายุเพียงปีเดียวหรือฤดูเดียว เถาสีเขียวอ่อน ลำต้นมีขนสั้นยัดเยียดเกาะได้ดี ใบเป็นใบประกอบแบบฝ่ามือ มี 3 ใบย่อย รูปสามเหลี่ยมยาว 6 -10 เซนติเมตร ดอก เป็นดอกช่อออกตามซอกใบกลีบดอกสีขาว หรือน้ำเงินอ่อน ฝักเป็นฝักกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 - 1 เซนติเมตร ยาว 20 - 80 เซนติเมตร มีหลายเมล็ด

ประโยชน์ ฝักของถั่วฝักยาวใช้รับประทานทั้งดิบและสุก เหมาะที่จะรับประทานเมื่อยังอ่อน ในหมู่เกาะอินดีสตะวันตกนิยมนำไปผัดกับมันฝรั่งและกุ้ง ชาวจีนนิยมนำไปผัดเช่นกัน อาหารมาเลเซียนิยมนำถั่วฝักยาวไปผัดกับพริกและซั่มบัล หรือใส่ในข้าวยาหรือไข่เจียว

ตำแยแมว

Euphorbiaceae

Acalypha indica L.

ตำแยแมว

ลักษณะ ต้น:ไม้ล้มลุก อายุหลายปี สูงได้ถึง 1 เมตร ลำต้นเป็นร่อง มีขนสั้นนุ่ม ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปคล้ายสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด ปลายใบแหลมหรือมน โคนใบรูปลิ่ม ขอบใบจักฟันเลื่อย มีขนสั้นนุ่ม ก้านใบยาว 2-6 เซนติเมตร ดอกแยกเพศอยู่ร่วมต้น ช่อดอกคล้ายช่อเชิงลดแยกแขนง ออกเป็นช่อกระจุกสั้น ๆ ตามซอกยาว 2-10 เซนติเมตร ไม่มีกลีบดอก ดอกเพศผู้อยู่ช่วงบนออกเป็นกระจุก 6-10 ดอก ตามแกนช่อมีใบประดับขนาดเล็ก รูปสามเหลี่ยม มีขน ก้านดอกสั้น กลีบเลี้ยง 4 กลีบ เล็กมาก มีขนและต่อมด้านนอก เกสรเพศผู้ 7-9 อัน ก้านเกสรสั้น ดอกเพศเมีย มี 1-4 ดอกในแต่ละช่อกระจุกย่อย ใบประดับรูปถ้วย ขนาดประมาณ 1 ซม. ขอบจักฟันเลื่อยห่าง ๆ มีขนสั้นนุ่ม กลีบเลี้ยง 3 กลีบ เรียงซ้อนเหลื่อม รูปไข่ ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร มีขนสั้นนุ่ม รังไข่เหนือวงกลีบมี 3 ช่องมีขน ผลแห้งแตก ทรงกลม มี 3 พู ขนาดประมาณ 3 มิลลิเมตร มีขนสั้นนุ่ม เมล็ดรูปไข่ ผิวเรียบ ขนาดประมาณ 1.5 มิลลิเมตร

ประโยชน์ สมุนไพรร,ต้น-ใบ ต้มน้ำดื่มเป็นยาทำให้อวัยวะของทางเดินอาหารระคายเคือง เป็นยาขับเสมหะ

ฟักทอง

CUCURBITACEAE

Cucurbita moschata Duchesne

ฟักทอง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ไม้เถาล้มลุก มีลำต้นเป็นเถาเลื้อยไปตามดินและต้องการหลักยึด ลำต้นมีขนนุ่ม ปกคลุม แข็งปานกลาง ลักษณะกลมหรือเหลี่ยมมน ๆ 5 เหลี่ยม สีเขียว และมีมือเอาไว้เกาะ 3 - 4 แขนง ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกตามเถาเรียงตัวสลับกัน ลักษณะใบรูปร่างกลมหรือรูปไต ปลายใบมน โคนใบเว้าเป็นรูปหัวใจกว้าง ๆ ขอบใบหยักเล็กๆ เว้าเป็นแฉกตื้น ๆ หรือเป็นเหลี่ยมห้าเหลี่ยม มีขนปกคลุมอยู่ทั่วทั้งใบสองด้าน ดอก เป็นดอกเดี่ยว มีสีเหลืองหรือสีเหลืองอมส้ม ออกตามซอกใบ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียเกิดอยู่บนต้นเดียวกัน และมีกลีบรองกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปประขัง ปลายแยกกันเป็น 5 กลีบ ดอกเพศผู้จะมีก้านดอกยาวกว่าดอกเพศเมีย ผล เป็นผลเดี่ยวตามซอกใบ ก้านผลมีลักษณะเป็น 5 เหลี่ยม เปลือกนอกของผลแข็ง ผลมีรูปร่างและขนาดแตกต่างกัน ตลอดจนสีสันและรสชาติซึ่งขึ้นอยู่กับพันธุ์ ลักษณะผลเป็นพูเล็ก ๆ ตลอดโดยรอบ บ้างก็มีรูปร่างกลมแบน รูปแจกัน หรือรูปถ้วย สีของผลมีตั้งแต่ สีเขียวอ่อน สีเหลืองเข้ม สีเขียวเข้มอมน้ำเงิน หรืออมเทา อาจต่างเหลืองเป็นทาง หรือแต้มเป็นจุดกระจายทั่วไป เนื้อในผลมีสีเหลือง สีเหลืองอมเขียวหรือสีส้ม ตรงกลางผลพูพูนมีเมล็ดติดอยู่จำนวนมาก เมล็ด มีจำนวนมากอยู่ระหว่างเนื้อพู ๆ ตรงกลางของผล ลักษณะแบน ขอบแข็งเป็นสัน

ประโยชน์ ลำต้นหรือเถา จืดเย็น ยอดอ่อนรับประทานเป็นอาหาร ผล รสหวานมันเย็น ใช้เป็นอาหาร สามารถเก็บไว้ได้นานเมื่อแก่จัด เป็นยาระบายอย่างอ่อน ใช้เป็นยาพอกแก้ฟกช้ำ แก้ปวดอักเสบ, น้ำมันจากผลเป็นยาบำรุงประสาท เมล็ด รสมันเมา

มะม่วง

ANACARDIACEAE

Mangifera indica L.

มะม่วง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ลำต้น ไม้ยืนต้น ลำต้นมีขนาดสูงประมาณ 10-20 เมตร เส้นรอบวงประมาณ 100-200 เซนติเมตร ลำต้นมีสีน้ำตาล ผิวลำต้นแตกเป็นร่องยาว ใบเดี่ยว การเรียงตัวของเส้นใบเป็นร่างแหแบบขนนก ใบรูปหอก ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบเรียบ ขอบใบเรียบ เนื้อใบมีลักษณะคล้ายเยื่อ ใบเรียงแบบสลับ ด้านบนแผ่นใบเกลี้ยง สีของใบด้านบนมีสีเขียวเข้ม ท้องมีสีเขียว ใบอ่อนสีม่วงแดง ใบแก่สีเขียว ใบกว้างประมาณ 4-10 เซนติเมตร ยาวประมาณ 15-30 เซนติเมตร ดอก เป็นดอกช่อแยกแขนง ดอกประกอบด้วยดอกไม่สมบูรณ์เพศและดอกสมบูรณ์เพศในช่อเดียวกัน กลีบดอกมี 5 กลีบ กลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ ดอกไม่สมบูรณ์เพศมีเกสรตัวผู้ 5 อัน เป็นหมัน 4 อัน ดอกสมบูรณ์เพศมีเกสรตัวผู้ 5 อัน มีเกสรตัวเมีย 1 อัน มีกลีบดอกสีขาว เหลืองผล ผลสด ผลเมล็ดแข็ง ผลอ่อนมีสีเขียว ผลแก่มีสีน้ำตาล ผลสุกมีสีเหลืองอมเขียว เมล็ด ใน 1 ผล มี 1 เมล็ด คล้ายรูปหัวใจ ค่อนข้างไปทางแบน มีเปลือกหุ้มเมล็ดหนาแข็ง การขยายพันธุ์ การเพาะเมล็ด

ประโยชน์ ผลสดแก้รับประทานแก้คลื่นไส้ อาเจียน วิงเวียน ผลสดรับประทานเป็นผลไม้

มะละกอ

CARICACEAE

Carica papaya L.

มะละกอ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ลำต้น ไม้ล้มลุก ลำต้นสูงประมาณ 3-6 เซนติเมตร เส้นรอบวง 18-20 เซนติเมตร ลำต้นสีน้ำตาลออกขาว ผิวลำต้นเรียบ ใบ ใบเดี่ยว การเรียงตัวของเส้นใบร่างแหแบบนิ้วมือ ใบรูปฝ่ามือ ปลายใบแหลม โคนใบรูปเงี่ยงใบหอก ขอบใบแฉกแบบนี้มือ เนื้อใบคล้ายกระดาษ ใบเรียงแบบเรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก ด้านบนแผ่นใบเกลี้ยง ใบด้านบนสีเขียวเข้ม ท้องใบสีเขียว ใบอ่อนสีเขียวอ่อน ใบแก่สีเขียวเหลือง ใบกว้างประมาณ 25-60 เซนติเมตร ยาวประมาณ 36-72 เซนติเมตร ดอก ดอกช่อกระจุก ดอกเพศผู้ และเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้ กลีบดอกในตาดอกเรียงเวียน ดอกสมมาตรตามรัศมี วงกลีบดอกเชื่อมติดกันรูปดอกเข็ม กลีบดอกสีขาว กลีบดอก 5 กลีบ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ เกสรตัวผู้ 5 อัน ดอกเพศเมีย กลีบดอกในตาดอกเรียงเวียน ดอกสมมาตรตามรัศมี กลีบดอกแยกจากกัน กลีบดอกสีขาวเหลือง กลีบดอก 5 กลีบ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ เกสรตัวเมีย 5 อัน ผล ผลสด ผลมีเนื้อหลายเมล็ด ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกสีส้มเหลือง ผลแก่สีส้มเมล็ด เมล็ดมีจำนวนมาก รูปไข่ สีน้ำตาล ผิวขรุขระ มีถุงเมื่อแก่หุ้มการขยายพันธุ์โดย การเพาะเมล็ด

ประโยชน์ รากขับปัสสาวะ, ผลสุกเป็นยาแก้โรคเลือดออกตามไรฟัน และเป็นยาระบาย

มะยม

EUPHORBIACEAE

Phyllanthus acidus (L.) skeels

มะยม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ลำต้น ไม้ยืนต้น ลำต้นสูงประมาณ 3-10 เมตร เส้นรอบวงประมาณ 17-20 เซนติเมตร ลำต้นสีเทาปนน้ำตาล ผิวลำต้นขรุขระ ใบประกอบแบบขนนก การเรียงตัวของเส้นใบร่างแหแบบขนนก ใบรูปขอบขนาน ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบ เนื้อใบคล้ายกระดาษ ใบเรียงแบบเรียงสลับ ด้านบนแผ่นใบเกลี้ยง ใบด้านล่างสีเขียว ท้องใบสีเขียวอ่อน ใบอ่อนสีเขียวอ่อน ใบแก่สีเขียวเข้ม ใบกว้างประมาณ 3-4 เซนติเมตร ยาวประมาณ 3-6.5 เซนติเมตร ดอกช่อแยกแขนง กลีบดอกในตาดอกเรียงเวียน ดอกสมบูรณ์ตามรัศมี กลีบดอกสีแดง เกสรตัวผู้ 4 อัน เกสรตัวเมีย 1 อัน ผลสด เมล็ดแข็ง ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกเหลืองหรือขาวแกมเหลือง เมล็ดกลม ๆ สีน้ำตาล 1 เมล็ดต่อผล การขยายพันธุ์ การปักชำ การเสียบยอด การเพาะเมล็ด

ประโยชน์ รากช่วยแก้ไข้และรักษาโรคผิวหนัง, ผลเป็นยาระบายอ่อน ๆ

เอกสารอ้างอิง

- คณิตา เลขกุล, มาลี พ. สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และสุภัทร สวัสดิรักษ์. (2538), **พรรณไม้สวนหลวง ร.9**. พิมพ์ครั้งที่ 3. ด้านสุทธาการพิมพ์, กรุงเทพฯ
- จารุจินต์ นภีตะภักฏ, กานต์ เลขะกุล และวัชระ สงวนสมบัติ. (2550). **คู่มือตุนก หมอบุญส่ง เลขะกุล นักเมืองไทย**. ด้านสุทธาการพิมพ์, กรุงเทพฯ
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2547). **ศัพท์พฤษศาสตร์ อังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ราชบัณฑิตยสถาน, กรุงเทพฯ.
- _____. (2547). **อนุกรมวิธานพืชอักษร ก**. พิมพ์ครั้งที่ 2. เพื่อนพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- _____. (2547). **อนุกรมวิธานพืชอักษร ข**. อรุณการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- วีระชัย ณ นคร. (2543), **สวนพฤษศาสตร์พระนางเจ้าสิริกิติ์**. 6. โอ เอส พรีนติ้งเฮ้าส์, กรุงเทพฯ.
- สุธี ศุภรัฐวิกร. (2548). **Birds of Doi Inthanon**, บริษัทอัมรินทร์ บิ๊ค เซนเตอร์ จำกัด, กรุงเทพฯ.
- _____. (2551). **นกในวรรณคดีของสุนทรภู่**. สำนักพิมพ์โลกหนังสือ, กรุงเทพฯ.
- สุรกานต์ พยัคฆบุตร. (2557) **ปักษีวิทยา**. ดวงกมลพับลิชชิ่ง, กรุงเทพฯ.
- สุทธิรา ชุมกระโทก. (2543), **พืชสกุลตีนนก (Vitex L.) ในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณ.
- สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (2557). **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์**. ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2557, กรุงเทพฯ.
- _____. (2552). **ป่าเต็งรังแม่น้ำภาชี**. กรุงเทพฯ: สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช, 2552 หน้า 224.
- Abid. M.A. (1965-1966). **A revision of Sprnodesma (Verbenaceae)**. Gardens Bulletin Singapore. Vol. xxi : 315-378.
- Anderson, E.F. (1993). **Plants and people of the Golden Triangle**. Diocordes press, Oregon.
- Ashton, P.S. (1982). Dipterocarpaceae. In: C. G. G. J. Van Steenis (ed.). **Flora Malesiana**. Ser. 1. 9: 237-552. Martinus Nijhoff, The Hague.
- Backer, C. A. & Bakhuizen van den Brink, R. C. (1965). **Flora of Java 2**. N. V. P. Noordhoff, Groningen, The Netherland.
- Berg, C. C. & Corner, E.J.H. (2005). Moraceae. In: H. P. Nootboom (ed.). **Flora Malesiana**. Ser. 1, 17(2). Foundation Flora Malesiana, The Netherlands.
- Boer, E. & Ella, A. B. (eds.). (2001). **Plan Resource of South East Asia 18, Plants producing exudates**. Prosea Foundation, Bogor, Indonesia.

- Brun, V. & Schumacher, T. (1994). **Traditional Herbal Medicine in Northern Thailand**. White Lotus, Bangkok.
- Chavamarit, K. (1994). **Preliminary checklist of the Family Anacardiaceae in Thailand**. Thai Forest Bulletin (Botany) 22: 1-25.
- Craib, W. G. (1926). **Contributions to the Flora Siam, List of Siamese Plants with Descriptors of New Species**. Bulletin of Miscellaneous Information, Royal Gardens, Kew 1911 (10): 285-474.
- Dop, P. (1935). Verbenaceae. In: M. H. Lecomte (ed.). **Flore Generale de L Indo-Chine. 4:** 774-913. Masson, Paris.
- Gagnepain, F. & Finet, A. E. (1907). Annonaceae. In: M. H. Lecomte (ed.). **Flore Generale de L Indo-Chine. 1:** 42-112. Masson, Paris.
- Gill, F. B. (2007). **Ornithology**. 3rd ed. W. H. Freeman and Company, New York.
- Li, H. W. and Hedge, I. C. (1994). **Lamiaceae (Labiatae)**. In: C.Y. Wu & P. H. Raven (eds.). Flora Du China. 17:50-299. Science Press, Beijing.
- Meijer, W. (1983). Anacardiaceae. In : M.D. Dassayake & F. S. P. Fosberg (eds.). **A Revised Handbook of the flora of Ceylon. 4:** 1-24. Amerind Publishing, New Delhi.
- Middleton, D.J. (2007). Apocynaceae. In.: H. P. Nooteboom (ed.). **Flora Malesiana. Ser. 1.18.:** 1-452. Foundation Flora Malesiana, The Netherlands.
- Nanakorn, W. (1985). **The genus Terminalia (Combretaceae) in Thailand**. Thai Forest Bulletin (Botany) 15: 59-107.
- Santisuk, T. & Larsen, K. (eds.). (1997). **Flora of Thailand. 6(3)**. Diamond printing, Bangkok.
- _____. (eds.). (1999). **Flora of Thailand. 7(1)**. Diamond printing, Bangkok.
- _____. (eds.). (2000). **Flora of Thailand. 7(2)**. Diamond printing, Bangkok.
- _____. (eds.). (2002). **Flora of Thailand. 7(4)**. Prachachon, Bangkok.
- _____. (eds.). (2005). **Flora of Thailand. 8(1)**. Prachachon, Bangkok.
- _____. (eds.). (2007). **Flora of Thailand. 8(2)**. Prachachon, printing, Bangkok.
- Smitinand, T. & Larsen, K. (eds.). (1970). **Flora of Thailand. 2(1)**. The Tister Press, Bangkok.
- _____. (eds.). (1972). **Flora of Thailand. 2(2)**. The Tister Press, Bangkok.
- _____. (eds.). (1975). **Flora of Thailand. 2(3)**. The Tister Press, Bangkok.
- _____. (eds.). (1979). **Flora of Thailand. 3(1)**. The Tister Press, Bangkok.
- _____. (eds.). (1981). **Flora of Thailand. 2(4)**. The Tister Press, Bangkok.
- _____. (eds.). (1984). **Flora of Thailand. 4(1)**. The Tister Press, Bangkok.

_____. (eds.). (1985). *Flora of Thailand*. 4(2). The Tister Press, Bangkok.

_____. (eds.). (1993). *Flora of Thailand*. 6(1). The Tister Press, Bangkok.